

1) модель взаимодействия государства и бизнес-структур предполагает объединение усилий и ресурсов как государства, так и частного капитала;

2) в результате взаимодействия между ее участниками происходит распределение рисков;

3) предметом взаимодействия государства с бизнес-структурами является развитие, использование и управление государственной собственностью.

4) взаимодействие государства и бизнес-структур необходимо в первую очередь для реализации наиболее значимых для отрасли проектов;

5) взаимодействие государства и бизнес-структур должно осуществляться на долгосрочной основе.

Участие частного капитала в реализации проектов развития транспортной отрасли требует закрепления партнерства как одного вида взаимодействия государства и бизнеса. Это приводит к необходимости существенных изменений внутри системы отношений «государство — бизнес». Такие изменения предполагают расширение участия частного капитала в выполнении экономических, управленческих, организационных функций в процессе развития транспортной отрасли. При этом важно обеспечить роль государства не только как основного регулятора сферы функционирования бизнеса, но и как представителя и защитника интересов общества.

Широков М. А.,

аспірант,

Одеський національний морський університет

РОЗВИТОК СИСТЕМИ БЮДЖЕТУВАННЯ В СФЕРІ ПОРТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Портове виробництво в сучасних умовах буде конкурентоспроможним лише за умови оптимізації витрат, що може бути досягнуто за наявності ефективної системи стратегічного управління витратами підприємства портової діяльності. Процес оптимізації витрат портового виробництва має бути безперервним. Слід ретельно враховувати ефект операційного важеля. В сфері портової діяльності також працює правило, що зниження витрат на великий відсоток дає такий самий ефект, як і збільшення обсягу

виробництва на більш суттєвий відсоток. У конкретних умовах складаються різні ситуації, але істотніший вплив зниження витрат є загальним правилом. Тим більше, що в сучасних умовах збільшувати обсяги портового виробництва стає все складніше внаслідок високої інтенсивності конкурентної боротьби на сучасних ринках портових робіт та послуг. З іншого боку в сучасних умовах постійного підвищення цін на ринках ресурсів виробництва знижувати витрати стає все складніше.

В сучасних умовах особливу увагу слід приділяти бюджетному управлінню витратами за видами портової діяльності.

Під час формування бюджету витрат портового підприємства слід передбачити такі моменти задля забезпечення ефективного управління витратами:

- формування бюджетів має відбуватися в різних аналітичних зрізах з багаторівневою аналітичною деталізацією бюджетних позицій;
- використання документарного принципу розрахунку планових показників (на основі прогнозів, замовлень), формування бюджетів на майбутні періоди на підставі даних за минулі періоди;
- обов'язкове врахування змін нормативної бази і методичних підходів до формування бюджетів;
- розробка кількох версій бюджету;
- створення ієрархічної структури взаємозв'язаних бюджетів витрат структурних підрозділів (видів діяльності);
- розподіл агрегованих показників за аналітичними ознаками і періодами;
- формування та врахування історії кожного планового і фактичного показника;
- контроль над дотриманням бюджетів.

Вибір методів формування бюджетів, зокрема бюджету доходів та витрат, обумовлюється особливостями функціонування підприємства портової діяльності. Основними, на наш погляд, є стадія життєвого циклу та масштаби діяльності, особливості організаційної структури управління підприємством, динамічність розвитку елементів зовнішнього середовища функціонування підприємства (передусім, елементів правового середовища), рівень розвитку бюджетної системи на підприємстві, кваліфікація фахівців, задіяних у процесі бюджетування, рівень розвитку інформаційних ресурсів підприємства тощо.

В теоретичному плані розроблено різні методи бюджетування. В умовах бюджетування доходів та витрат підприємств портової діяльності доцільно використовувати такі методи.

Метод синхронного бюджетування полягає в одночасному розробленні та координації бюджетів на різних рівнях функціонування портового підприємства. За умови подальшого розвитку процесів диверсифікації портової діяльності доцільним є використання методу послідовного бюджетування, коли планування починається із складання бюджету елементу системи, який є найбільш проблемним або визначальним щодо формування результатів роботи підприємства.

В сучасних умовах формувати жорсткий бюджет доходів та витрат портових підприємств вважаємо недоцільним. Гнучкий бюджет передбачає врахування змін у діяльності підприємства. Метод безперервного бюджетування дає змогу за результатами виконання бюджетів за певний період коректувати бюджети залишкового бюджетного періоду та розробляти бюджети на мінімальний бюджетний період.

Метод централізованого бюджетування має направленість «згори вниз», методу децентралізованого — «знизу вгору». Доцільним є використання в сфері портової діяльності комбінованого методу, що поєднає у собі два попередні.

Метод бюджетування від досягнутого базується на бюджетних показниках попереднього періоду функціонування портового підприємства.

Методами бюджетування від досягнутого є методи нарощування, пріоритетний, факторний, коефіцієнтний або індексний. Вважаємо ефективним використання комбінації пріоритетного та факторного методів, що дає можливість враховувати пріоритетні чинники внутрішнього та зовнішнього середовища.

В сучасній портовій діяльності доцільно використовувати метод бюджетування за центрами відповідальності, що передбачає формування конкретних центрів відповідальності (витрат, прибутку) і складання бюджетів тільки з урахуванням витрат, які цими центрами безпосередньо контролюються та регулюються.

В умовах суттєвих перетворень в сфері портової діяльності метод бюджетування за видами діяльності дозволяє виокремити високорентабельні та нерентабельні види діяльності підприємства та приймати управлінські рішення щодо доцільності розвитку окремих видів діяльності або потреби у реструктуризації.

Для реалізації інвестиційних проектів корисними є проектно-та програмно-цільовий методи, що дозволяють формувати бюджети за окремими проектами. Показники окремих бюджетів по проектах об'єднуються у зведених бюджетах.

Матричний метод дозволяє узгоджувати бюджети за центрами відповідальності, видами діяльності, окремими проектами.

Важливою умовою використання названих методів бюджетування підприємством портової діяльності є розробка та постійний розвиток структурованої системи рахунків в робочому плані рахунків у відповідності до організаційної структури підприємства. Для ефективного використання бюджетного підходу необхідно суттєво удосконалити систему управління підприємством портової діяльності.

Наконечний Ю. В.,

аспірант,

Одеський національний морський університет

ЕКОНОМІЧНІ ІНТЕРЕСИ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ МОТИВАЦІЙНОГО ПОЛЯ ПОРТОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Для досягнення стратегічної мети портового підприємства необхідно реалізувати комплекс заходів. Результати стратегічного розвитку обумовлюються діями окремих робітників та колективом портового підприємства в цілому. Задля забезпечення інноваційного розвитку портового підприємства персоналу обов'язково мають бути притаманні такі характеристики: володіння навичками концептуального мислення, готовність до змін, висока працездатність і адекватне розуміння перспектив розвитку, готовність концентруватися в короткі терміни заради досягнення цілей, готовність до роботи з нечіткими межами і розмиванням функцій, вміння орієнтуватися в системі шляхів розв'язання проблем. Для формування таких характеристик персонал слід відповідним чином мотивувати.

Трудовий потенціал є ресурсною категорією, що включає джерела, засоби, ресурси праці для виконання певних завдань задля досягнення мети діяльності портового підприємства. Основним показником трудового потенціалу людини є максимально можливий результат його роботи. В процесі дослідження трудових ресурсів портового підприємства слід звертати увагу на питання